

jeg maa erkjende, at det er til Skade for Skolevæsenet, at det hidtil her til Lands er sat under Geistlighedens Tilsyn. Det er i det Hele til Skade; det bringer Underviisningen i en vis eenfaldig Retning, som ikke længere svarer til Tiden; og man maa derfor ønske snarest muligt at faae Geistligheden befriet for dette møjsommelige Tilsyn, som jeg antager, at flere Præster overmaade gjerne ville være frie for. Men, mine Herrer, vi kunne ikke slippe dette Tilsyn ved denne Lov; Præsternes Stilling til Skolevæsenet er for Diebliffet saaledes indviklet i mange Love, i den hele Underviisnings- og Skolelovgivning, at vi ikke leilighedsvis ved en Lov som denne kunne blive af med dette Forhold eller rettere sagt fritage dem for denne byrdefulde Forretning. Vi maae derfor ved denne Lov gaae ud fra, at Præsten vedbliver at have Tilsyn med Skoleunderviisningen og Lærernes Embedsførelse. Naar det ærede Medlem for Maribo Amts 1ste Valgkreds (Hage) ikke vidste, hvad Præsten vilde beholde efter Udfæstet, saa mener jeg, at det, han vil beholde er Tilsynet med Skoleunderviisningen og Controlen med Lærernes Embedsførelse. Det er efter min Mening meget heldigt, hvad Udfæstet har gjort, aldeles at ophæve Fattigcommissionerne; thi jeg er enig i, at det ikke længere er tidsvarende at lade særlige Fattigcommissioner bestaae; det er aldeles i sin Orden, at hele denne Bestyrelse af Fattigvæsenets Anliggender gaaer over til Borgerrepræsentationen. Men jeg mener dernæst, at Skolecommissionens Function som Tilsynshavende ved Underviisningen maae vi, saa nødig vi end ville, lade staae ved denne Lov, naar vi ikke ville lægge den uoverstigelige Vanskelighed iverien. Naar den ærede Minister har udtalt, at han ikke skulde have Noget imod, om man vilde overdrage Skolecommissionernes Function til Sognepræsterne alene, saa siger jeg, at dette maae vi vist være meget imod; jeg troer, at man paa mange Steder, naar det var Præsten alene, der skulde lade Underviisningen i Skolerne, vilde udsætte sig for, at den vilde komme til at gaae i en mere eenfaldig Retning end hidtil; jeg anseer det for godt, at der er flere borgerlige Medlemmer i Skolecommissionen, som ogsaa have deres Stemmer

med i Ledelsen af Underviisningen i det Hele taget, og at man derved sikrer sig, at den faaer en fleersidig Charakter istedetfor den eenfaldige, som man ellers paa mange Punkter kunde befrygte vilde finde Sted. Derimod troer jeg, — og det vil vist heller ikke være den ærede Indenrigsminister imod — at Magistraten meget godt kan være borte fra Skolevæsenet. Statens Embedsmænd ønske vi i det Hele taget at blive frie for, og om vi end ikke kunne blive frie for Præsterne, troer jeg dog, at vi meget godt kunne blive frie for Magistraten og lade Præsien og de borgerligt valgte Skoleforstandere være dem, som udgjøre Commissionen. — Hvad det angaaer, at Communalbestyrelsen skulde kunne overdrage ulønnede Mænd at virke som Fattigforstandere, da har jeg ikke det Mindste imod, at det, saaledes som det staaer her, er overladt Communalbestyrelserne, om de ville bruge denne Tilladelse eller ikke. Det forekommer mig, at naar man vil have communal Frihed, vilde det være underligt, om man ikke kunde betroe Communalbestyrelserne saa Meget, at det maatte beroe paa dem, om de selv vilde udføre Forretningerne som Fattigforstandere eller lade dem besørge af andre ulønnede Mænd; dette troer jeg, vi kunne roligt overlade dem. Der findes derimod en Bestemmelse i Slutningen af § 2, der taler om en lønnet Forretningsfører eller anden lønnet Medhjælp til Varetagelse af de Sognepræsten som Fattigcommissionens Formand hidtil paahvilende Forretninger; denne, mener jeg, skulde man ikke stille saa specielt. Det forekommer mig, at Formanden for Borgerrepræsentationen — som jo rimeligvis maa antages at faae disse Forretninger —, ikke alene burde kunne faae en lønnet Medhjælp for disse Sagers Bedkommende, men at man burde gjøre det muligt for Borgerrepræsentationen at lønne en Medhjælper for Formanden til i det Hele taget at udføre hans almindelige Formandsforretninger, naar man finder dette nødvendigt. Det skal ikke befales, at det skal gjøres i hver Kjøbstad; men man bør, troer jeg, give Borgerrepræsentationen Ret til at lade Formanden faae en saadan lønnet Medhjælper, uden at han behøver at bruge ham til Fattigsagerne alene, men saaledes at han kan bruge ham til hvilke-